

Магістерська робота

«ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОНФЛІКТНОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ»

Горденкова Анастасія Олександрівна,
магістрантка спеціальності
053 «Психологія»,
науковий керівник: Боровик Л.В.,
доктор педагогічних наук, професор

Об'єкт дослідження: конфліктність у підлітковому віці.

Предмет дослідження: психологічні особливості прояву конфліктності у підлітковому віці.

Мета: дослідити психологічні особливості конфліктності у підлітковому віці, виокремити чинники й умови виникнення конфліктів та розробити профілактично-корекційну програму подолання конфліктів.

Гіпотеза дослідження: конфліктність підлітків характеризується низкою особливостей таких чинників, як психологічні (темперамент, емоційний стан, рівень агресивності); соціальні (умови життя і діяльності, можливість релаксації, соціальне оточення, загальний рівень культури, можливість для задоволення потреб); етичні (соціальні установки і цінності, відношення до опонента, компетентність у спілкуванні, інтелект, тенденції поведінки), а також пов'язана із підвищеною емоційною збудливістю, імпульсивністю, агресією та тривожністю.

Завдання дослідження:

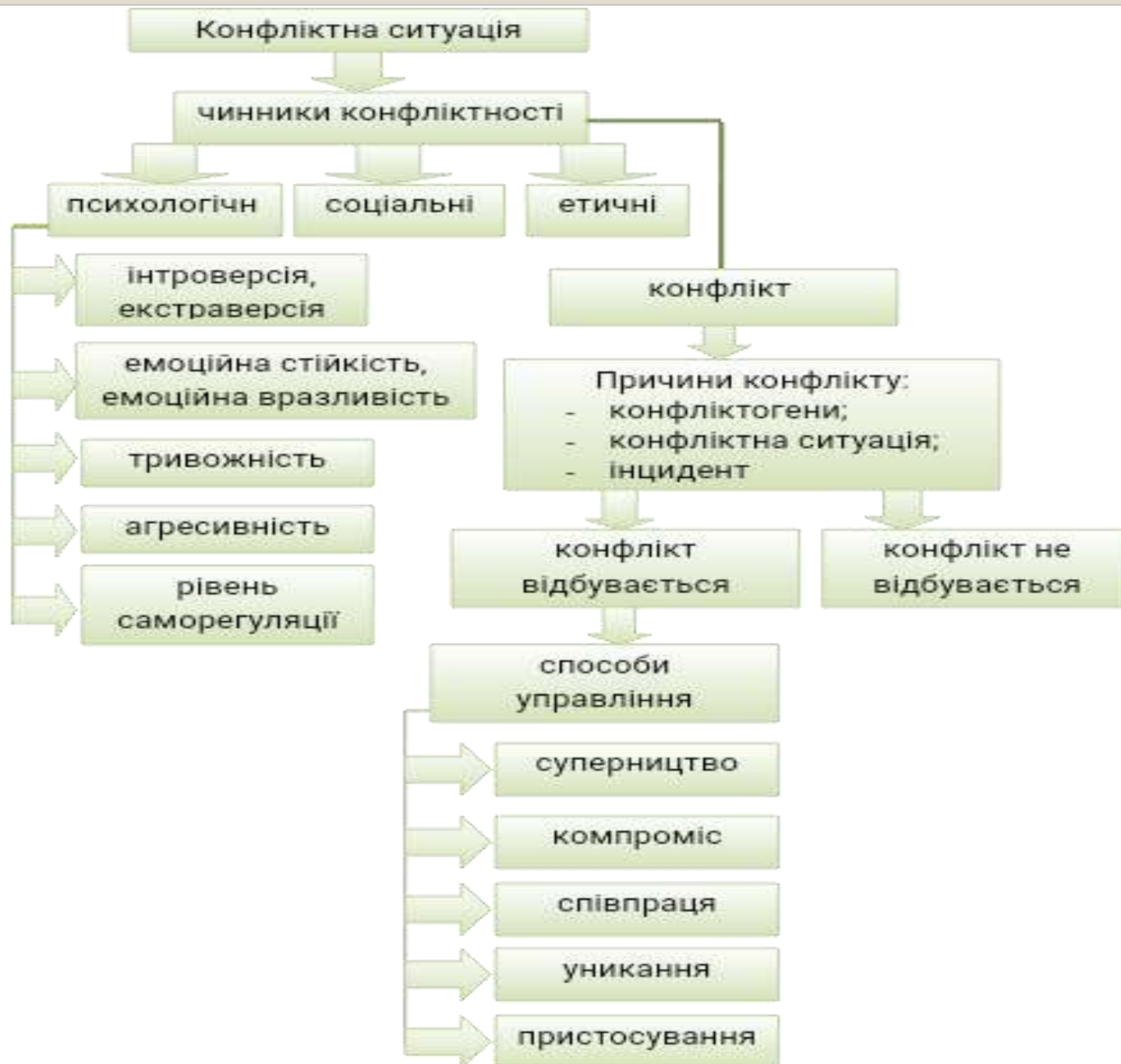
1. На основі теоретичного аналізу уточнити поняття конфлікт і конфліктність у підлітковому віці, виокремити чинники й умови виникнення конфліктів та розробити модель подолання конфліктів у підлітковому віці.

2. Підібрати комплекс методик та провести емпіричне дослідження виникнення конфліктів у підлітковому віці.

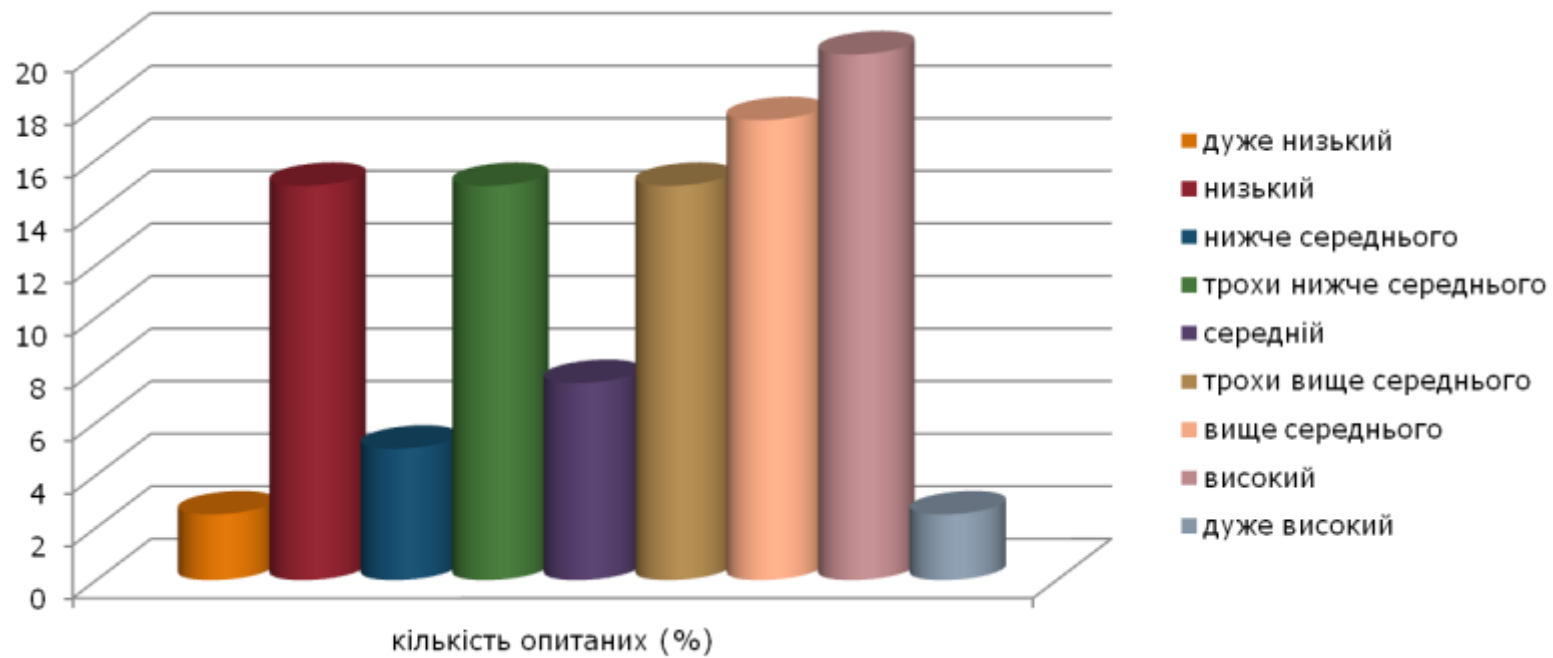
3. Розробити та апробувати профілактично-корекційну програму подолання конфліктів у підлітковому віці.

Методи дослідження:

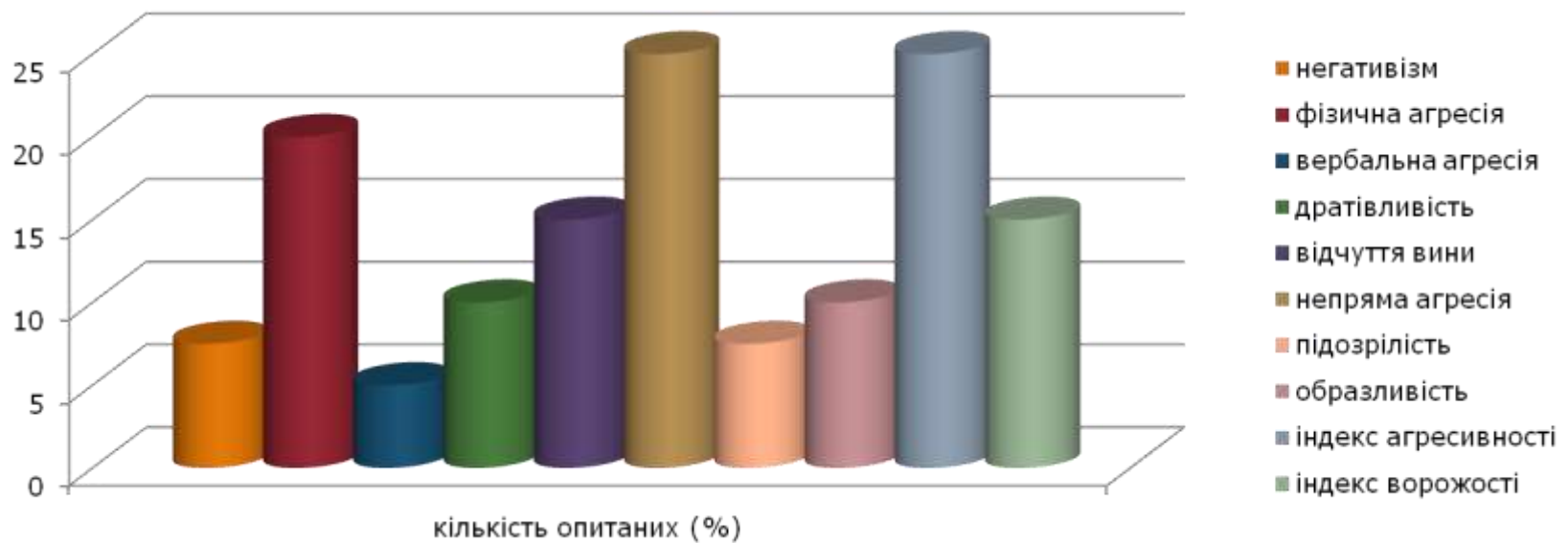
- *теоретичні;*
- *емпіричні* – психолого-педагогічні діагностичні методи опитування для виявлення рівня конфліктності особистості, опитувальник на визначення рівня агресії Басса-Дарки, оцінка рівня ситуативної (реактивної) тривожності (тест Д.Спілбергера-А.Ханіна), опитувальник дослідження вольової саморегуляції А. Зверькова і Є. Ейдмана, діагностика особливостей реагування у конфліктних ситуаціях К.Томаса);
- *методи математичної статистики.*

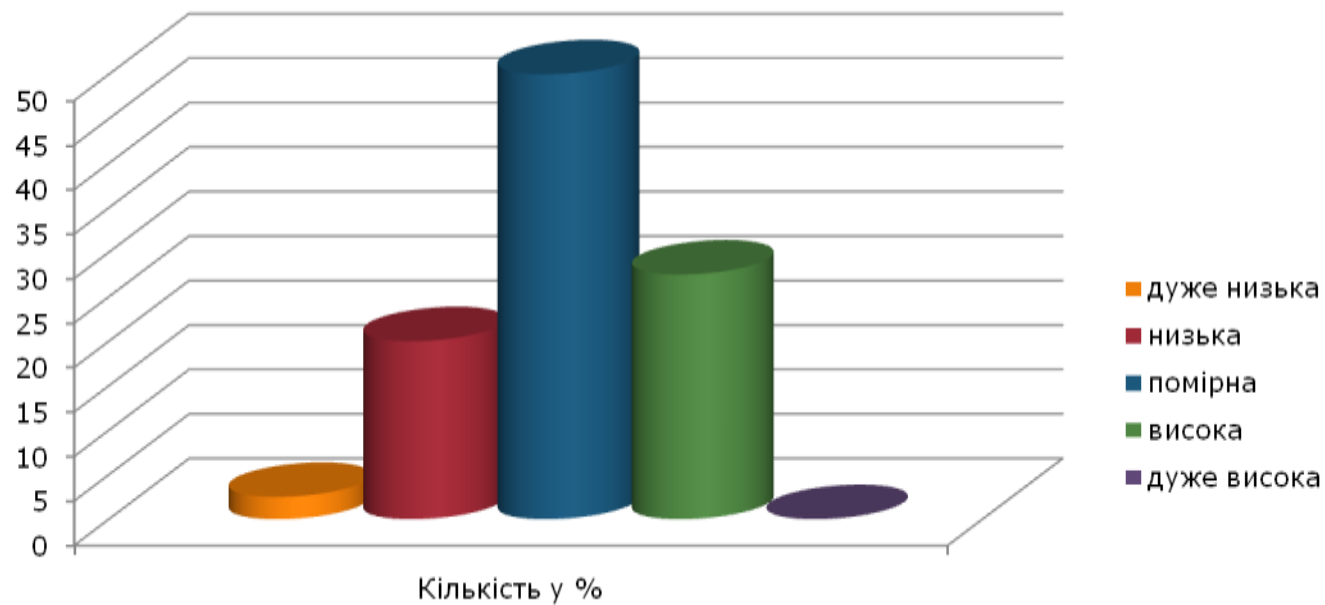
Рис.1. Модель подолання конфліктів у підлітковому віці

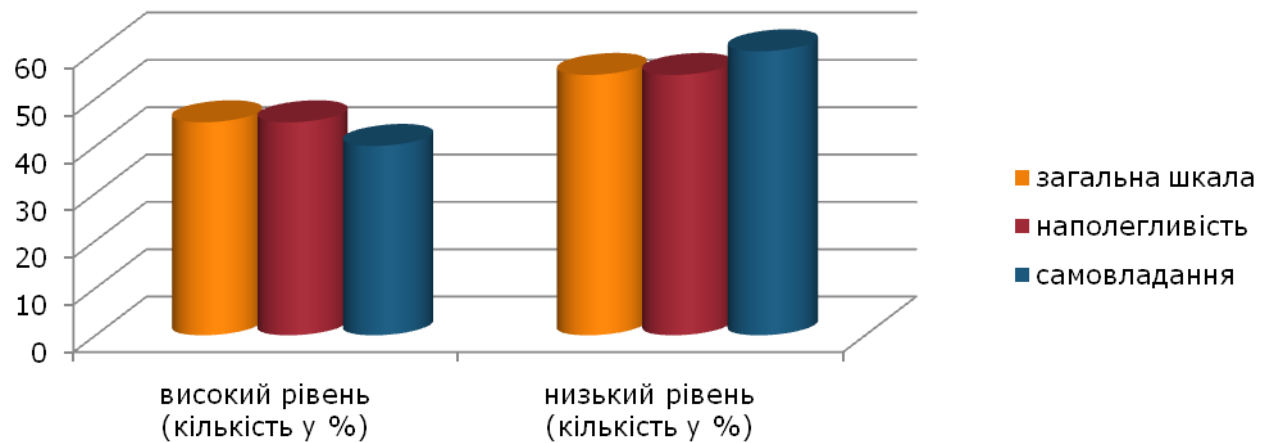
Рис. 2. Результати визначення оцінки конфліктності особистості

Рис. 3. Результати виявлення агресивної поведінки підлітків за опитувальником на визначення рівня агресії Басса-Дарки

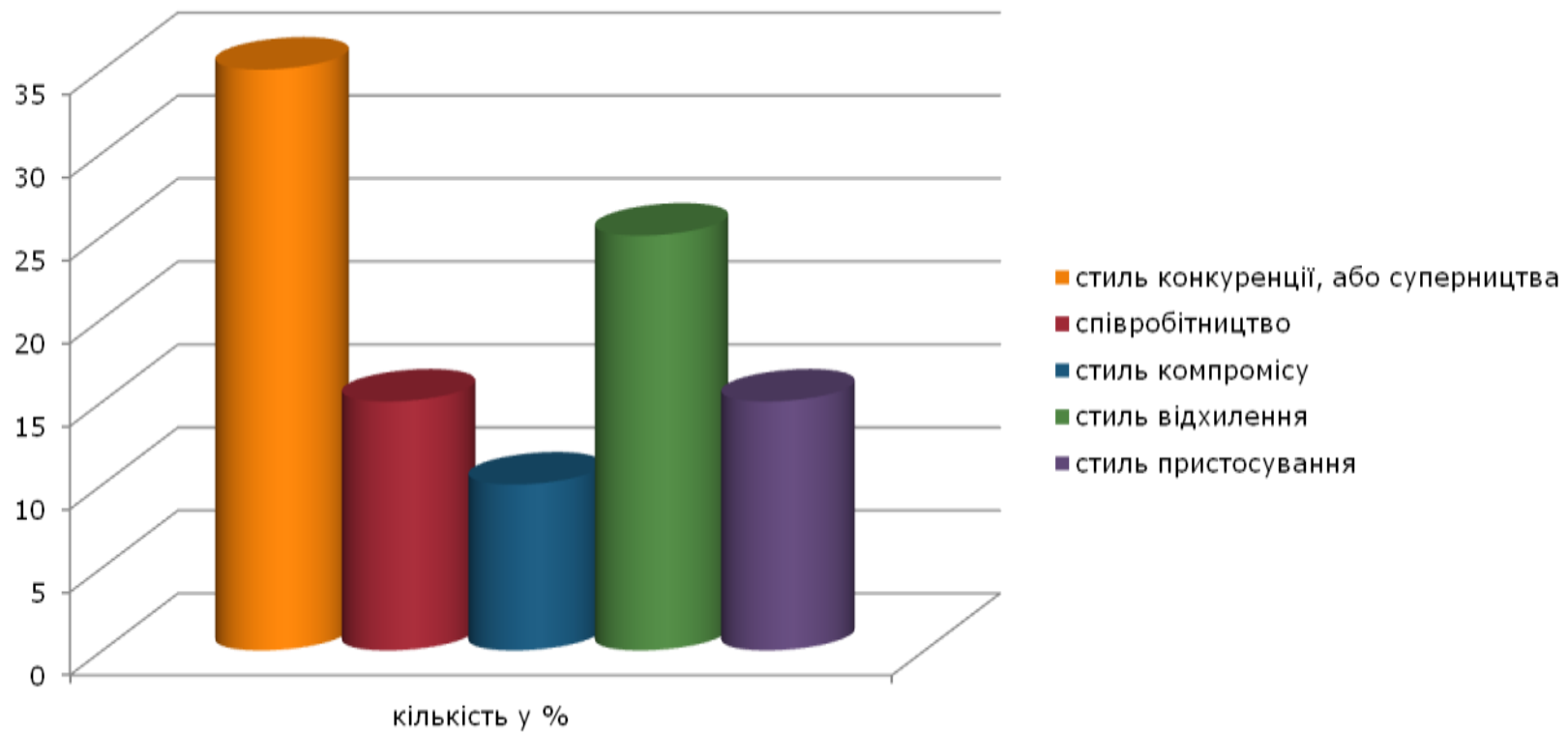

Рис. 4. Результати визначення оцінки рівня ситуативної (реактивної) тривожності за опитувальником на визначення оцінки рівня ситуативної (реактивної) тривожності Д.Спілбергера-А.Ханіна

Рис. 5. Результати дослідження вольової саморегуляції підлітків за опитувальником вольової саморегуляції А. Зверькова і Є. Ейдмана

Рис. 6. Результати дослідження особливостей реагування підлітків у конфліктних ситуаціях за допомогою діагностики особливостей реагування у конфліктних ситуаціях К.Томаса

Назва програми: “Профілактично-корекційна програма подолання конфлікту”.

Мета програми: профілактика виникнення конфліктних ситуацій, подолання агресії та тривожності, корекції поведінки підлітків під час конфлікту, зниження психологічного дискомфорту, підвищення самооцінки, вміння обирати найбільш дієві способи вирішення конфлікту.

Таблиця 1.

Результати визначення оцінки конфліктності особистості за методикою визначення оцінки конфліктності особистості контрольної та експериментальної груп після експерименту

№з/ п	Рівні конфліктності	Контрольна група (кількість у %)	Експериментальна група (кількість у %)
1	Дуже низький	5	30
2	Низький	5	25
3	Нижче середнього	5	15
4	Трохи нижче середнього	15	10
5	Середній	20	10
6	Трохи вище середнього	20	5
7	Вище середнього	15	5
8	Високий	10	0
9	Дуже високий	5	0
	Усього:	100	100

Таблиця 2.

Результати виявлення агресивної поведінки підлітків за опитувальником на визначення рівня агресії Басса-Дарки у контрольній та експериментальній групах

№з/п	Тип агресивної поведінки	Контрольна група(кількість у %)	Експериментальна група (кількість у %)
1	Негативізм	10	5
2	Фізична агресія	20	5
3	Вербальна агресія	15	15
4	Дратівливість	20	20
5	Відчуття вини	15	20
6	Непряма агресія	5	15
7	Підозрілість	10	5
8	Образливість	5	15
	Усього:	100	100

Таблиця 3.

Результати визначення оцінки рівня ситуативної (реактивної) тривожності за опитувальником на визначення оцінки рівня ситуативної (реактивної) тривожності Спілбергера-Ханіна, проведений на контрольній та експериментальній групах

№ з/п	Оцінка рівня тривожності	Контрольна група (кількість у %)	Експериментальна група (кількість у%)
1	Дуже низька	5	35
2	Низька	20	30
3	Помірна	50	25
4	Висока	25	10
5	Дуже висока	0	0
	Усього:	100	100

Таблиця 4.

Результати дослідження вольової саморегуляції підлітків за опитувальником вольової саморегуляції А. Зверькова і Є. Ейдмана, проведений на контрольній та експериментальній групах

№з/п	Групи	Загальна шкала	Наполегливість	Самовладання	Рівень досліджуваного показника
1	Контрольна (кількість у %)	40	45	35	Високий
2		60	55	65	Низький
	Усього:	100	100	100	
3	Експериментальна (кількість у %)	85	80	70	Високий
4		15	20	30	Низький
	Усього:	100	100	100	

Таблиця 5.

**Результати дослідження особливостей реагування підлітків
у конфліктних ситуаціях за допомогою діагностики
особливостей реагування у конфліктних ситуаціях К.Томаса**

№з/п	Спосіб врегулювання конфліктів	Контрольна група (кількість у %)	Експериментальна група (кількість у %)
1	Стиль конкуренції, або суперництва	40	5
2	Співробітництво	20	45
3	Стиль компромісу	15	25
4	Стиль відхилення	15	5
5	Стиль пристосування	10	20
	Усього:	100	100

Практична значущість. Узагальнені результати дослідження використовуються практичними психологами:

- при визначенні рівнів конфліктності підлітків;
- при здійсненні профілактично-корекційної роботи щодо виникнення та подолання конфліктів у підлітковому віці;
- для удосконалення роботи психологічної служби закладів загальної середньої освіти.